

12.4.2021

Kommunernas och regionförvaltningsverkens hälsoskyddsmyndigheter

Kontroll av badvattenkvaliteten vid allmänna badstränder badsäsongen 2021 och rapportering angående badstränder

Valvira styr verkställigheten av och tillsynen över hälsoskyddslagen (763/1994) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. I detta brev ges anvisningar såväl för kontroll och tillsyn av badvattenkvaliteten vid allmänna badstränder inom tillämpningsområdet för social- och hälsovårdsministeriets förordning (177/2008) som för rapportering angående badstränderna.

Trots coronavirusepidemin bör förberedelser för badsäsongen vidtas på samma sätt som i normala förhållanden. Statsrådet kan fatta beslut som påverkar användningen av badstränder, men kunskap om sådana finns inte i nuläget. På badstränder bör information ges om hygien under coronavirussituationen för förebyggande av smittorisk. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid att omklädningsplatser och toaletter hålls rena och att det finns möjlighet till handtvätt. Valvira kommer vid behov att publicera uppdaterade anvisningar för badstränder på miljö- och hälsoskyddets extranät (yth.valvira.fi) i takt med att coronavirusläget framskrider.

Allmänna badstränder

Tillsynsenheterna ska kontrollera uppgifterna om allmänna badstränder inom sina områden i Vati-systemet före 30.4.2021: Särskild uppmärksamhet bör fästas vid följande uppgifter och deras riktighet:

- att webbplatserna för badvattenprofilen och badvattenresultaten är uppdaterade/korrekta
- förändringar som påverkar badstrandsförteckningen
- att badstrandsförteckningen publicerats innan badsäsongen börjar
- allmänhetens möjligheter att påverka badstrandsförteckningen.

Det är skäl att komma ihåg att webbplatserna för allmänna badstränder ska finnas på kommunens webbplats året runt och det ska vara enkelt att hitta dem.

Kontroll och övervakning av badvattenkvaliteten samt provtagning

För regelbunden kontroll och tillsyn av badvattnets kvalitet utarbetas en kontrollplan där tidpunkterna för provtagning antecknas. När kontrollplanen utarbetas ska man beakta alla de krav som ställs på provtagningarna. Felaktiga tidpunkter för provtagning eller bortglömda provtagningar leder till att badstranden i fråga blir utan badvattenklassificering. Inte ett enda provtagningsfel får förekomma om uppföljningen sker utgående från minimiantal prov. När kontrollplanen utarbetas bör man beakta den respons som regionförvaltningsverket och THL har lämnat om provtagningen under de senaste badsångerna.

Kontrollplanen utarbetas enligt följande principer:

- Det första provet tas cirka en vecka, högst två veckor innan badsången börjar.
- De minst tre¹ påföljande proven tas med jämna mellanrum under badsången.
- Tiden mellan provtagningarna får inte överstiga en månad, eller i praktiken 30 dagar.
- Med badsång avses perioden mellan 15.6 och 31.8², då ett avsevärt antal badande kan förväntas besöka badstränderna.

Rapportering av badvattenkvalitet och tillsyn

I rapporteringen av badvattenkvaliteten ska följande faktorer beaktas:

- Provresultatet är riktigt och metoden som använts är lämplig för tillsyn enligt förordning 177/2008.
- Ett nollresultat anges inte med siffran noll utan som resultat antecknas detektionsgränsen för metoden, antingen i formen < detektionsgränsen eller detektionsgränsen (t.ex. <1 eller 1).
- Om resultatet överskrider åtgärdsgränsen eller målnivån bör man komma ihåg att göra en anteckning i händelsen *Merkitävät hallintoimenpiteet* ("Betydande förvaltningsåtgärder") samt att rapportera resultaten av tilläggsprov och sinnemässiga observationer.

---

¹ Minst två prov i landskapet Lappland och i Kuusamo och Taivalkoski kommuner.

² I landskapet Lappland och i Kuusamo och Taivalkoski kommuner avses med badsång perioden 25.6–15.8.

- *Merkittävät hallintatoimenpiteet ("Betydande förvaltningsåtgärder")* -händelser bör alltid fogas till den provtagning som föranlett åtgärden.

Klassificeringen av badvattnet bestäms utifrån resultaten av de prover för intestinala enterokocker och *Escherichia coli* som tagits under badsäsongerna 2018–2021. De kontrollerade resultaten för badsäsongerna 2018–2020 (bilaga 1) skickas från regionförvaltningsverken till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten och används vid bestämning av badvattenklass. Tills vidare fastställs klassificeringen av badvattnet genom en Excel-rapport (bilaga 1), eftersom Vati-systemet endast innehåller resultat från och med 2019.

Alla badvatten ska vara klassificerade som minst tillfredsställande. Om badvattnet har klassificerats som dåligt i fem år i rad, eller om man inte före det i praktiken eller till rimliga kostnader lyckats klassificera badvattenkvaliteten som minst tillfredsställande, ska badstranden ställas under permanent badförbud och avlägsnas från badvattenförteckningen.

I samband med resultaten rapporteras de förvaltningsåtgärder som vidtagits under badsäsongen, t.ex. en utredning av föroreningssituationen eller uppföljning av överskriden åtgärdsgräns med hjälp tilläggsprov eller tillfälligt badförbud på grund av ansamling av cyanobakterier.

Kvalitetsuppgifter enligt kalendern för uppföljning av badvattnet antecknas i Vati senast den 30 september 2021. Dessutom ska uppgifter om fastställandet av badvattnets klassificering (bilaga 1 ifylld) skickas till regionförvaltningsverket senast den 30 september 2021. Regionförvaltningsverken granskar kvalitetsuppgifterna om badstränderna i det egna området och skickar bilaga 1 till THL senast den 30 oktober 2021. THL rapporterar uppgifterna till Europeiska kommissionens datasystem före utgången av 2021.

Badvattenprofil

För varje badstrand görs upp en badvattenprofil som beskriver badvattnets egenskaper och kvalitet samt faktorer som har en negativ inverkan på badvattnets kvalitet. Ett sammandrag av badvattnets kvalitet som grundar sig på badvattenprofilen ska finnas till allmänt påseende på badstranden och hela badvattenprofilen ska finnas tillgänglig på nätet.

Tidtabellen för när badvattenprofilen ska ses över beror på badvattnets klassificering: ju sämre klassificering, desto oftare ska badvattenprofilen ses över (SHM:s förordning 177/2008, bilaga IV, tabell 1). Det rekommenderas att badvattenprofilen även för badstränder som klassificerats som utmärkta uppdateras tidvis.

Badvattenprofilen ska uppdateras alltid när sådana åtgärder vidtas i närheten av badstranden som påverkar badvattenkvaliteten eller när nya eventuella risker för badarnas hälsa observerats under föregående badsäsonger.

Cyanobakterier

Blomning av cyanobakterier har förekommit allmänt i badvatten senaste sommar. Man bör vara beredd på cyanobakterieblomning även inkommande sommar, och observationer jämte åtgärder ska registreras mer noggrant än tidigare.

Enligt förordningen (SHM:s 177/2008, bilaga I, tabell 2) överskrids åtgärdsgränsen i fråga om cyanobakterier om förekomst observerats i badvattnet eller vid badstranden. Bedömningen av rikligheten av förekomsten av cyanobakterier i badvatten bygger på sinnemässiga observationer. Varaktigheten av förekomsten av cyanobakterier samt hanteringsåtgärder i samband med förekomsten, såsom information till allmänheten eller tillfälligt badförbud rapporteras i Vati som en provtagning och en *Merkittäivät hallintatoimenpiteet* ("betydande förvaltningsåtgärder") -händelse i anslutning till denna (utförligare anvisningar finns på webbplatsen yth.valvira.fi). Vid bedömningen av förekomstens varaktighet kan man t.ex. utnyttja badvakternas dagliga uppföljning av badvattnet samt miljöförvaltningens uppföljning av cyanobakterier.

Man förhåller sig till observationer av cyanobakterier under antagandet att de kan vara till olägenhet för badares hälsa. Förekomst av cyanobakterier förutsätter uppföljning med tätare intervaller och information till allmänheten. Om det finns rikligt med cyanobakterier i badvattnet ska man placera en symbolförsedd skylt med texten *Avrådan från bad* eller *Badförbud* på badstranden. Det ska också ges information på badstrandens infotavla och webbplats. Anvisningar om information finns på Valviras webbsida Badvatten.

Badvattenburna epidemier

Badvattenburna epidemier är sådana som ska anmälas, utredas och rapporteras enligt statsrådets förordning (1365/2011). Anmälan om misstänkta badvattenburna epidemier ska göras till systemet för rapportering av livsmedels- och vattenburna epidemier (RYMY-systemet). Information om förebyggande och utredning av badvattenburna epidemier finns på THL:s och Valvira's webbsidor som gäller badvatten. Under varma somrar har fekala mikrober orsakat badvattenburna epidemier, och under sådana somrar har även bakterier av släktet *Vibrio* i kustvattnen orsakat enstaka insjuknanden, såsom hud- och öroninfektioner. Bakterier som hör till *Vibrio*-släktet kan orsaka hälsorisk särskilt för personer vars motståndskraft är försvagad på grund av sjukdom eller långvarig läkemedelsbehandling och som har hål eller sår på huden.

Mer information

Valvira, webbsidan Badvatten: <https://www.valvira.fi/web/sv/miljo-och-halsa/halsoskydd/badvatten>

THL, webbsidan Vatten på badstränder: <https://thl.fi/sv/web/miljo-halsa/vatten/vatten-pa-badstrander>

THL, webbsidan Badvattenburen epidemi: <https://thl.fi/sv/web/miljo-halsa/vatten/vatten-pa-badstrander/badvattenburen-epidemi>

Valvira, Utredning av badvattenburen epidemi: <https://www.valvira.fi/web/sv/-/utredning-av-badvattenburen-epidemi>

Anmälan av misstänkt badvattenburen epidemi (det s.k. RYMY-systemet): <https://palvelut2.evira.fi/rymy/>

THL, webbsidan Blågröna alger alltså cyanobakterier: <https://thl.fi/sv/web/miljo-halsa/vatten/vatten-pa-badstrander/blagrona-alger-alltsa-cyanobakterier>

THL, webbsidan Bakterier av släktet *Vibrio*: <https://thl.fi/sv/web/miljo-halsa/vatten/vatten-pa-badstrander/bakterier-av-slaktet-vibrio>

Mer information ges av

Överinspektör Heli Laasonen, Valvira, tfn 029 520 9631,
heli.laasonen@valvira.fi

Specialplanerare Outi Zacheus, THL, tfn 029 524 6374,
outi.zacheus@thl.fi

Gruppchef

Kari Kunnas

Överinspektör

Heli Laasonen

Bilagor

Bilaga 1. Prosenttipistelaskuri 2021.xlsx (Percentilkalkylator 2020.xlsx (inkl. granskade resultat för badsäsongerna 2017–2019) – endast på finska.
OBS. THL skickar bilagan direkt till vederbörande regionförvaltningsverk.

För kännedom

SHM / Jarkko Rapala
THL / Carita Savolainen-Kopra och Ilkka Miettinen